

บทที่ 2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการสินเชื่อของลูกค้าเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในเกษตร
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและคิด
ต่าง ๆ มาเป็นแนวทางวิจัยโดยแยกออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

2.3 วัตถุประสงค์และวิธีการพิจารณาการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องใน
การเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2.4 งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

ประทีป (2540) ได้สรุปถึงความต้องการของมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีแต่ความต้องการ 2
ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย หรือด้านจิตใจเหมือนกันหมดเพียงแต่ว่าใครจะมีความต้องการอะไร
มากน้อยเพียงใดเท่านั้น และจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตมากหรือน้อยหรือไม่มีผลต่อการดำรงชีวิตก็ขึ้น
อยู่กับบุคคลนั้น ๆ เอง ความต้องการที่สะท้อนถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเพื่อการยอมรับส่วนตัว
เพื่อการยกย่องเพื่อความรวดเร็ว ความอิสระส่วนตัวด้านงานที่ทำไปด้วยดี

- ความต้องการด้านอีโก้ที่เกิดจากภายนอก (out hardly directed ego need) ประกอบด้วย
ความต้องการเพื่อการยกย่อง (prestige) การมีชื่อเสียง (reputation) สถานะ (status) การยกย่องนับถือ
(recognition need) จากบุคคลอื่น

- ความต้องการความสำเร็จส่วนตัว (self – actualization need) หรือความพึงพอใจส่วนตัว
(self – fulfillment) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ตอบสนองศักยภาพส่วนบุคคล

ทฤษฎีความทันสมัย (modernization theory) อ้างโดย วรทัศน์ (2540) ได้ให้ความสำคัญ
ของความทันสมัยในเชิงการผลิต การลงทุนโดยกรรมวิธีที่มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง การพัฒนาที่
นำไปสู่ความทันสมัยนั้น จะต้องอาศัยกระบวนการอันก่อให้เกิดอุตสาหกรรมของความเป็นเมือง การ
ยกระดับความเป็นเหตุผลของประชากร โดยเป็นการพัฒนาทางด้านวัตถุเป็นสำคัญดีที่กำหนด
เป้าหมายหลักล่วงหน้าในเชิงปริมาณที่ชัดเจน รูปแบบการพัฒนาแบบทันสมัยนี้ ประชาชนส่วนใหญ่

สามารถเห็นผลอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะโดยสภาพ จิตวิथाสังคมาแล้วความหุหระ ความสะดวก
สบายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ จากการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดความเคลื่อนไหว 3 รูปแบบคือ

1. ภาพเคลื่อนไหวทางกายภาพหมายถึง การนำสิ่งใหม่ ๆ หรือของใช้ทันสมัยเข้าในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ในการประกอบอาหาร ใช้อำนวยความสะดวกในการทำงาน หากวันใดไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกเหล่านี้ก็รู้สึกเดือดร้อนมากเพราะให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้มากเป็นพิเศษนั่นเอง

2. การเคลื่อนไหวทางจิตเป็นการเคลื่อนไหวทางค่านิยม รสนิยมความรู้สึกนึกคิดที่ก้าวไกลออกไปจากสภาพความเป็นจริงในขณะนั้น โดยเฉพาะในประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการโฆษณาชวนเชื่อให้ซื้อสิ่งของที่ไม่มีราคาแพง ๆ อยู่เสมอ

3. การเคลื่อนไหวทางสังคม หมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมหรือทางเศรษฐกิจ เป็นบุคคลที่มีการศึกษาสูงขึ้น ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานมากขึ้น มีความรู้ความสามารถมากขึ้นก็จะได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น จึงมีการเคลื่อนไหวทางสถานภาพทางสังคมหรือเมื่อมีรายได้มากขึ้นฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นก็เกิดการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

ความทันสมัยที่สมบูรณ์นั้นก็คือ คนในสังคมนั้น ๆ มีการเคลื่อนไหวทั้ง 3 ประการไปพร้อม ๆ กัน กันอย่างสอดคล้องเหมาะสม หากการเคลื่อนไหวใดตัวใดหนึ่งไปเร็วมากในขณะที่ตัวอื่นเคลื่อนไหวตามช้า จะทำให้เกิดปัญหามากมายอยู่ในปัจจุบัน

จากการเคลื่อนไหว ทั้ง 3 ประการ ดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจที่สังคมโดยเฉพาะระบบการเกษตรกรรมพื้นฐานของชุมชน ไปสู่ระบบการผลิตเพื่อการผลิตเพื่อการตลาดมากขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ก่อให้เกิดการขยายตัวของระบบการผลิตอย่างมาก ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มทุนในการผลิต เพื่อให้เกิดผลผลิตที่สูงตามไปด้วย ถือว่าเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับความต้องการตามสภาพสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป

สำหรับ ธ.ก.ส. ก็ได้มีบทบาทที่สำคัญในการเข้ามาสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร ในฐานะที่ ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินของรัฐบาลมีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือทางด้าน เงินเพื่อส่งเสริมอาชีพการเกษตร ได้มีส่วนสนับสนุนทุนในการผลิตโดยการ ให้สินเชื่อเฉพาะทางด้านเกษตรแก่เกษตรกรเป็นหลักดังนั้นจึงพบว่า ธ.ก.ส. มีส่วนใกล้ชิดกับชุมชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันแนวทางการส่งเสริมทางด้านทาง เศรษฐกิจเน้นเศรษฐกิจชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, ไม่ระบุที่พิมพ์) เป็นเรื่องการทำมาหากิน การหารายได้ สะสมทรัพย์หรือการออม การผลิต การจำหน่าย และการบริโภคของคนในชุมชน เป็นวิธีการที่ประชาชนช่วยกันคิดว่าวางแผนและการดำเนินการระดมพลังความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้แก้ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนให้มีสภาพดีขึ้น

การปรับเปลี่ยนบทบาทของ ธ.ก.ส. (วารสารวิชาการปริทัศน์, 2540) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดทางของเศรษฐกิจชุมชนนั้นจากธนาคารที่ให้บริการเงินกู้เฉพาะด้านการเกษตรไปเป็นธนาคารให้บริการเงินกู้ที่ครอบคลุมทุกอาชีพของเกษตรกร จะมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงาน ทำให้ชุมชนและกลุ่มคนในภูมิภาคโดย

1. สร้างโอกาสให้แก่เกษตรกรขนาดเล็กและเกษตรกรผู้เช่าที่ดินและเกษตรกรรับจ้างทำการเกษตรได้มีโอกาสมีงานทำเพื่อจากการประกอบอาชีพอื่นนอกจากการเกษตรให้เพียงพอต่อการยังชีพ

2. การสร้างอาชีพทางเลือกอื่น ให้กับเกษตรกรทั่วประเทศ ปัจจุบันที่ทุกพื้นที่เกือบ 100 เปอร์เซนต์ทั่วประเทศ มีไฟฟ้าใช้ มีถนนเข้าถึง ประชากรในชนบทรู้เห็นการดำเนินชีวิตและมาตรฐานการครองชีพทางสังคมเมือง จากวิทยุ โทรทัศน์ และการสัญจรไปมาสัมผัสซึ่งกันและกันทั้งเมืองและชนบท ทำให้ชาวชนบทพยายามเลียนแบบการมีปัจจัยพื้นฐานการดำเนินชีวิตคล้ายชาวเมือง ตั้งแต่การจัดการตกแต่งปรับปรุงที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ การหาซื้อ การบำรุงรักษาสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องเดินเข้าสู่ในเมือง หรือถ้าจะคอยให้มีผู้มาเสนอขายหรือเสนอให้บริการมักจะมีราคาสูง ถ้า ธ.ก.ส. มีโอกาสให้สินเชื่อ ธุรกิจและบริการเหล่านี้จะเกิดขึ้นในชนบท เป็นการสร้างงานเกือบทุกอย่างสาขาอาชีพอย่างกว้างขวางด้วยระดับราคาที่เป็นธรรม เพราะค่าโสหุ้ยและมีการแข่งขัน

3. การสนับสนุนการรวมตัวการประกอบอาชีพ ธ.ก.ส. ประสบความสำเร็จอย่างสูงยิ่งในการให้สินเชื่อ โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ใช้วิธีให้ลูกค้ากู้รวมกันเป็นกลุ่มค้ำประกันซึ่งกันและกัน เรียกว่า ค้ำประกันร่วม (joint liability) ธ.ก.ส. สาขาของกลุ่มลูกค้าในสังกัดและสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองมีโอกาสดำเนินการความรู้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันนับเป็นการพัฒนาเกษตรกรที่ได้ขยายผลอย่างยิ่งทางหนึ่ง เชื่อว่าการนำวิธีการค้ำประกันร่วมมาใช้ในธุรกิจนอกการเกษตรในเชิง “หุ้นส่วน” เกษตรกรน่าจะรวมตัวจัดตั้งองค์กรดำเนินงานดีกว่าอาชีพเกษตรกรธรรมดา ทั้งนี้เพราะอาชีพเกษตรกรมีจุดอ่อนคือ “แยกกันผลิต” ตามพื้นที่ทำกินของตนเอง ไม่ได้รวมตัวกันเป็นองค์กรอย่างจริงจัง เชื่อว่าวิธีการ ธ.ก.ส. จะเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนได้

4. พัฒนาชีวิตของเกษตรกรโดยให้ บริการด้านการเงินที่ส่งเสริมการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนทางการเงินที่มั่นคง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

วิทยาและประดิษฐ์ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวนโยบายในการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในเขตที่มีสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสูง : ศึกษาเฉพาะกรณีการขายที่ดินของเกษตรกรจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เมื่อเกษตรกรขายที่ดินแล้วกลับไม่นำไปชำระหนี้หรือชำระหนี้ ไม่หมด แต่กลับนำไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคอื่น ๆ เช่น ยานพาหนะ ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ เพราะเลียนแบบวัตถุนิยมตามวิถีดำรงชีพคนเมืองเกษตรกร ส่วนหนึ่งจึงยังประสงค์จะขายที่ดินต่อไป อีก เพราะยังชำระหนี้ไม่หมดและเกษตรกรอีกส่วนหนึ่งยังคงต้องการจาก ธ.ก.ส. เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพต่อไป

กองวิชาการนักวิชาการและแผน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2537) ได้จัดทำ การวิจัยเรื่อง ลักษณะของสินเชื่อที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพของเกษตรกรภาวะเศรษฐกิจและ สังคมปัจจุบัน พบว่า ความยุ่งยากในการประกอบอาชีพมีมากขึ้น ปริมาณเงินลงทุนจะเพิ่มขึ้นตาม ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และแรงงานในครัวเรือนลดลง ต้องจ้างแรงงานการเกษตรตลอดจน ความนิยมใช้เครื่องจักรกลในการเกษตรทดแทนแรงงานสัตว์รวมทั้งต้องการเพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิต ต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยพืช หรือพันธุ์สัตว์ที่คื ปุ๋ยเคมี ล้วนแล้วแต่จะให้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ พฤติกรรมการบริโภคของคนในชนบทจะเหมือนคนเมืองมากขึ้น ทำให้แรงงานในครัวเรือนจะ เคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคเศรษฐกิจด้านอื่น ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือ ภาคเกษตรกรรมในรูปแบบของแรงงานรับจ้าง ซึ่งมีทั้งการเคลื่อนย้ายถาวรและชั่วคราว เพื่อแสวงหา รายได้ให้เพียงพอต่อความต้องการเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน

Maslow อ้างโดย ศิริวรรณ (2538) ได้กำหนดทฤษฎีลำดับขั้นตอนความต้องการซึ่ง กำหนดความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ไว้ 5 ระดับ ซึ่งจัดตามความต้องการความสำคัญ จากความ ต้องการระดับต่ำ (ความต้องการของร่างกาย) ไปยังระดับสูง (ความต้องการด้านจิตวิทยา) โดยเสนอว่า บุคคลจะแสวงหาความต้องการแต่ละระดับก่อนเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วจึงแสวงหา ความต้องการในระดับสูงต่อไป ถ้าความต้องการในระดับต่ำยังไม่ได้รับการตอบสนองสิ่งจูงใจในความ ต้องการนั้นก็จะยังมีอยู่

ลำดับของความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)

1. ความต้องการของร่างกาย (physiological needs) ระดับความต้องการแรกซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐาน เป็นความต้องการเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ประกอบด้วยอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อนและความต้องการทางเพศ ความต้องการทั้งหมดนี้เป็นความต้องการของร่างกาย

2. ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เกิดขึ้นเมื่อความต้องการในขั้นที่ 1 ได้รับตอบสนองแล้ว ในขั้นนี้บุคคล ต้องการความปลอดภัยมั่นคงซึ่งเป็นแรงกระตุ้น (driving force) ให้เกิดพฤติกรรม ความต้องการความปลอดภัยทางกายภาพ เช่น ความมีระเบียบ ความมั่นคง ความคุ้มครอง ความคุ้นเคยกัน ความต้องการความมีสุขภาพที่ดีความต้องการเหล่านี้ทำให้เกิดสภาพแรงงาน ความต้องการบริการต่าง ๆ เช่นการศึกษา การออมทรัพย์ การอบรมวิชาชีพซึ่งทำให้เกิดรายได้

3. ความต้องการด้านสังคม (social needs) เป็นความต้องการด้านความรัก (love) ความรู้สึกที่ติดต่อกัน (affection) การยอมรับ (acceptance) บุคคลต้องการความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น แรงกระตุ้นด้านความรักและครอบครัว เนื่องจากสิ่งกระตุ้นด้านสังคมเป็นสิ่งสำคัญ

4. ความต้องการการปกป้อง (esteem needs) หรือความต้องการด้านอีโก้ (egoistion needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากภายในและภายนอก

- ความต้องการด้านอีโก้เด่นที่เกิดจากภายใน (inwardly directed ego needs) ความต้องการที่สะท้อนถึงความต้องการของแต่ละบุคคล เพื่อการยอมรับส่วนตัวเพื่อการยกย่องเพื่อความรวดเร็ว ความอิสระ ความพึงพอใจส่วนตัวด้านงานที่ทำเป็นไปด้วยดี

- ความต้องการด้านอีโก้ ที่เกิดจากภายนอก (outwardly directed ego need)

ประกอบด้วยความต้องการ เพื่อยกย่อง (prestige) การมีชื่อเสียง (reputation) สถานะ (status) การยกย่องนับถือ (recognition) จากบุคคลอื่น

5. ความต้องการความสำเร็จส่วนตัว (self-actualization needs) หรือความพึงพอใจส่วนตัว (self-fulfillment) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ตอบสนองศักยภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วยสิ่งที่บุคคลมีความสามารถจะต้องการเป็น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของสินเชื่อของการ ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

คณิศร์ (2538) ได้ให้ความหมายสินเชื่อเพื่อการเกษตรหมายถึง อำนาจที่กสิกรมีอยู่ในอันที่จะได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุน (จากการกู้ยืม) ไปใช้ประกอบอาชีพการเกษตร และได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุน ดังกล่าวประกอบด้วย คำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนทันทีที่ต้องการหรือในอนาคตที่กำหนดแน่นอน สินเชื่อการเกษตร ถ้าพิจารณาความหมายอย่างง่าย ๆ และเข้าใจทั่วไปก็คือ เงินกู้เพื่อใช้ประกอบการเกษตรนั่นเอง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้ความหมายสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร (พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ข้อบังคับที่ 42/2535) หมายถึงการกู้เงินเพื่อ ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1. การแปรรูปผลผลิตซึ่งใช้ผลิตผลซึ่งใช้ผลิตผลของตนเองหรือที่จัดหาจากแหล่งอื่น เป็นอาหารสำเร็จรูป เพื่อจำหน่าย เช่นการผลิตน้ำมันจากพืชและสัตว์ การทำผลไม้กวน ผลไม้ตากแห้ง อาหารกระป๋อง เป็นต้น
2. การนำผลผลิตของตนเอง หรือจัดหาจากแหล่งอื่น เตรียมการผลิตสินค้าสำเร็จรูป และกิ่งสำเร็จรูปจำหน่าย เช่น การคัดเกรดผลไม้ การบรรจุหีบห่อ เป็นต้น
3. การนำผลผลิตตนเองหรือนำมาจากแหล่งอื่น หรือนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาผลิตใช้เป็นส่วนประกอบสินค้าที่ผลิตขึ้นเพื่อจำหน่ายเช่น การผลิตกระดาษดอกไม้ การทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้จามจุรี เป็นต้น
4. การประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการผลิต หรือการบริการด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่นการทำอาหารสัตว์ การรับจ้างไถเตรียมดิน การขนส่งปัจจัยการผลิต การจัดหาแรงงานทางการเกษตร เป็นต้น

ฉัตร (2526) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อโดยทั่วไปว่า การที่บุคคลฝ่ายหนึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุน เรียกว่าผู้ให้กู้ ให้เงินกู้ยืมบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้กู้ โดยผู้กู้มีหลักประกันการชำระหนี้เงินกู้ไปนั้น เรียกว่า ค่าธรรมเนียมในการใช้เงินกู้นั้น เรียกว่า ดอกเบี้ย

2.3 วัตถุประสงค์และวิธีการพิจารณา ให้สินเชื่อ เพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่อง

ในการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การให้ลูกค้ำกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรตามข้อบังคับฉบับที่ 42 (คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อด้านการเกษตรของธนาคาร เล่ม 1 ของ ธ.ก.ส. 2540)

ลูกค้ำประจำสาขาตามข้อบังคับ ฉบับที่ 7 หรือ 16 หรือ 25 สามารถของกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรได้ตามข้อบังคับนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร และเป็นค่าลงทุน ในสินทรัพย์สำหรับการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ทั้งนี้ลูกค้ำผู้กู้ต้องมีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ หรือ ได้รับการอบรมเกี่ยวกับอาชีพตามสมควร

ทั้งนี้เกษตรกรลูกค้ำที่ขอเงินตามข้อบังคับนี้จะต้องมีอาชีพด้านเกษตรประเภทใดประเภทหนึ่งอยู่แล้วส่วนอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรจะเป็นอาชีพเสริมโดยการดำเนินงานของเกษตรกรลูกค้ำตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จะต้องเป็น ไปเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวและสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้ำหรือเกษตรกรลูกค้ำหรือเกษตรกรในท้องที่ดำเนินงานของสาขาที่อยู่ใกล้เคียงกัน ประกอบอาชีพที่สามารถเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้ ซึ่งจะเป็นผลดีในแง่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการกระจายรายได้ในหมู่ เกษตรกรลูกค้ำอย่างทั่วถึง กับทั้งยังเป็นการวางพื้นฐานสำคัญของระบบสหกรณ์

อย่างไรก็ดีเพื่อเป็นการช่วยให้สามารถพิจารณาการให้เงินกู้ได้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น กระบวนการผลิตหรือกิจการใดสามารถให้เงินกู้ได้หรือไม่นั้น ให้พิจารณาถึงปัจจัยที่นำเข้าและผลิตผลที่ได้จากการผลิตเป็นเกณฑ์ หากปัจจัยที่นำเข้าหรือผลิตผลที่ได้จากการผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งมีความเกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรก็สามารถให้เงินกู้ โดยมีวิธีการพิจารณาตามแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 พิจารณาปัจจัยกระบวนการผลิตและผลิตผล

ที่	ปัจจัยที่นำเข้า (INPUT)	กระบวนการผลิต (PROCESS)	ผลิตผลที่ได้จากการผลิต (OUTPUT)
1.	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร	→	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร
2.	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร	→	ไม่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร
3.	ไม่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร	→	เกี่ยวเนื่องในการเกษตร

2.4 ผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นิกร (2542) ได้ทำการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร สาขาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ความสัมพันธ์กับการชำระคืนสินเชื่อ นั้น พบว่า ประชากรใช้เงินกู้ ธ.ก.ส. หรือแหล่งเงินกู้อื่น ๆ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการชำระคืนสินเชื่อของเกษตรกรแสดงว่าการนำสินเชื่อไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่มีความสำคัญต่อความสามารถในการชำระคืนสินเชื่อของเกษตรกร

ทีมงานสำนักงาน (กบส : 86) สรุปปัญหาและอุปสรรคการประกอบอาชีพการเกษตรไว้ดังนี้

1. การประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร ยังขาดความรู้ขั้นพื้นฐานจนไม่สามารถความรู้และวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตรและใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ขาดแคลนระบบชลประทานเพื่อนำไปใช้ในการเกษตรและชีวิตประจำวัน
3. ผลผลิตมีราคาไม่แน่นอน
4. การเกษตรยังต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ และปัญหาหนี้ในระบบกับนายทุนท้องถิ่น
5. ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรนับวันจะมีปริมาณสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด เพราะต้องจ้างแรงงาน ต้องซื้อปัจจัยการผลิต ทั้งนี้เนื่องจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มเติม ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือเกษตรกรรายย่อยที่ยากจน เพราะเกษตรกรกลุ่มที่จะขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่จะได้รับบริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ ซึ่งแหล่งเงินกู้ในระบบจะมีค่าใช้จ่ายสูงเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย
6. เกษตรกรได้สินเชื่อในการบริโภคมากกว่าใช้เพื่อผลิตสูงตามไปด้วย

นำชัย และสุนิสสา (2531 : 85) ได้กล่าวเกี่ยวกับปัจจัยสินเชื่อเพื่อการเกษตร (credit) ว่าเป็นตัวเร่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกันเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือนำวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรได้อย่างเต็มที่ เพราะขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพเพื่อซื้อปัจจัยใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิต อีกทั้งเป็นแหล่งเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดก็มักจะเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราสูงจึงเป็นเหตุให้เกษตรกรที่มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง นับว่าจะเป็นตัวเร่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการเกษตรก้าวหน้า

พงษ์ศักดิ์ (2539 : 65 – 66) ได้กล่าวถึง สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตรไว้ว่าทำอย่างไร การส่งเสริมการเกษตรจึงจะบรรลุผลหรือประสบผลสำเร็จนั้นวัดกันไว้ที่จุดไหนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางโครงการหนึ่ง ๆ ได้ระดับไมโคร หรือต้องสำเร็จตามเป้าหมายโดยส่วนรวมของระดับแมโคร และความสำเร็จนั้นจะเอามาตรการอะไรวัดจะเพิ่มเท่าไรจึงเรียกว่าสำเร็จ เพราะเป็นเป้าหมายของโครงการ บางโครงการ ตั้งไว้ต่ำบางโครงการตั้งไว้สูง แต่ที่แน่นอนที่สุดที่ได้ออกมานั้นเกษตรกรต้องเป็นผู้ที่ได้รับคือ การกินคืออยู่ดี

วิทยา และอรุณวรรณ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการอพยพแรงงานของเกษตรกรชนบทของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาอำเภอสลกบาตร และ ธ.ก.ส. สาขาพิศตรพบว่าเกษตรกรต้องการให้ทางราชการเข้าไปช่วยเหลือได้แก่ เรื่องการประกันราคาผลผลิตการเกษตรเพื่อเกษตรกรได้ทราบอย่างแน่นอน ถ้าพืชผลการเกษตรของตนไม่ได้รับความเสียหายในช่วงเก็บเกี่ยวเกษตรกรผู้ปลูกสามารถรู้ล่วงหน้าว่าตนจะมีรายได้เป็นจำนวนเท่าใด

อีกปัญหาหนึ่งที่เกษตรกรต้องการให้ทางราชการหรือหน่วยงานเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธ.ก.ส. ช่วยเหลือ ได้แก่การช่วยเหลือทางการเงินให้เกษตรกรทำในระหว่างที่ว่างจากฤดูกาลเกษตร เนื่องจากเกษตรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า รายได้จากการเกษตรทำในระหว่างที่ว่างจากฤดูกาลเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รายได้จากการเกษตรเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการครองชีพของครัวเรือน

สุทธินันท์ (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องการทำไร่ไผ่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ขั้นตอน เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ บ้านวังถ้ำ ต. ถ้ำล่อง อ. เมือง จ. อุตรดิตถ์ ได้สรุปประเด็นสำคัญคือ ธ.ก.ส. ควรเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้าและที่ยังไม่ได้รับขั้นทะเบียนเป็นลูกค้าปลูกไผ่ในเชิงพาณิชย์ให้มากยิ่งขึ้นโดยการให้การสนับสนุนเงินในลักษณะการให้กู้ตามเกณฑ์ปกติ และหรือร่วมมือกับส่วนราชการ จัดทำเป็นโครงการพิเศษ ซึ่งจะเป็ผลดีต่อการขยายกิจการสินเชื่อประเภทอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในการเกษตรมากยิ่งขึ้น

อุทัย (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมของเกษตรกร พบว่า การกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ หรือสถาบันการเงินนอกระบบนั้น ก็เพื่อไปชำระหนี้สินเดิมบ้างก็ไปทำธุรกิจอื่น ๆ บ้าง มีบ่อยครั้งที่กู้เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งได้แก่การศึกษาบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายพิธีกรรมต่าง ๆ การลงทุนค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งการกู้ยืมประเภทเหล่านี้ ธ.ก.ส. ไม่สามารถให้สินเชื่อได้เกษตรกรต้องหันไปพึ่งพาจากแหล่งเงินทุนนอกระบบ

เดช (2539 : 2) ระบุว่า การเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจจึงเป็นเรื่องของการเพิ่มและการปรับปรุงปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือการสะสมด้วยการออมทรัพย์และการลงทุน

พิชิต (2530) กล่าวว่า สถาบันสินเชื่อบางแห่งมิได้ให้กู้เพื่อการผลิตเท่านั้น แต่บางทีก็ให้เพื่อการบริโภคด้วย ในกรณีที่ทำเป็น และคาดว่าผู้กู้มีรายได้เพียงพอชำระหนี้สิน เงินกู้้นั้นตามกำหนด เช่น วัตถุประสงค์ของการกู้เงินระยะสั้นตามร่างข้อบังคับของธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตร ได้กำหนดไว้ว่า การให้สินเชื่อการเกษตรจะรวมถึงค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่ทำเป็น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการกินอยู่ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เป็นต้น เงินกู้เพื่อค่าใช้จ่ายในการอยู่นั้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน โดยตรง จึงถือว่าเป็นสินเชื่อการเกษตรด้วย

โดยทั่วไปแหล่งเงินทุนของเกษตรกรจะได้มาจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือเงินออมของเกษตรกรที่นำมาลงทุนและเงินลงทุนที่ได้มาจากการกู้ยืมจากบุคคลหรือสถาบันการเงินที่เรียกว่า สินเชื่อ (credit) หรือเงินกู้ (วานิช, 2530 : 47) และด้วยเหตุที่ประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นสินเชื่อการเกษตร (agricultural credit) จึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินธุรกิจ

พิชญ์ (2538:24) ได้ทำการศึกษาสภาพหนี้ของเกษตรกรในรอบปีที่มีการเคลื่อนไหวตามฤดูกาล ซึ่งมีการเคลื่อนไหวของหนี้สินจะขึ้นอยู่กับรายละเอียด และปัญหาของเกษตรกรเป็นหลักจำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องมีข้อมูล ทั้งนี้เพื่อใช้ในการวินิจฉัยสภาพหนี้สินของเกษตรกรย้อนหลัง เพื่อดูการพัฒนาการชำระหนี้ หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น จนยากที่จะแก้ปัญหานานาการนี้ด้วยตนเอง สาเหตุของการมีหนี้สิน (ถ้าสมมุติว่าเกษตรกรซื้อสัตย์) พอจำแนกได้ 3 ประการ คือ ด้านการผลิตเป็นเรื่องประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกรแต่ละราย ด้านการตลาด (เกี่ยวกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน นอกเหนือการควบคุมของเกษตรกร) เป็นความผันผวนของราคา (ตกต่ำและการแทรกแซงของรัฐบาลอันเนื่องมาจากโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมประสบความล้มเหลว ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินพอกพูนขึ้นจนเกินกำลังที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง)

หนี้สินของเกษตรกร อาจจำแนกตามแหล่งที่มาได้เป็น 3 แหล่ง หนี้สินในระบบตลาดการเงิน (organized money market) เป็นหนี้สินในการตลาดการเงินที่เจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาลที่มีอำนาจในการกำกับดูแล ได้แก่ หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับ ธ.ก.ส. หนี้สินของเกษตรกรที่มีธนาคารพาณิชย์ทั่วไป หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับสถาบันเกษตรกร สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนหนี้สินของเกษตรกรที่มีหน่วยงานของรัฐบาล (ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน) ส่วนหนี้สินนอกระบบตลาดการเงิน (Unorganized Money Market) เป็นหนี้สินนอกตลาดการเงิน ที่เจ้าหน้าที่ทาง

การเงินของรัฐบาลไม่มีอำนาจไปกำกับดูแล ได้แก่ หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับเจ้าของโรงสี นายทุน
ในท้องถิ่น พ่อค้าคนกลาง ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน

สุเทพ (2539) ได้ทำการศึกษาความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพนอกรการเกษตรของ
เกษตรกรในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ต้องการกู้จากสหกรณ์การเกษตรวงเงินไม่เกิน
30,000 บาท โดยใช้บุคคลค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี ปัญหาด้านสินเชื่อจะเป็นปัญหา
ในเรื่องแหล่งเงินทุนมีน้อย ปัญหาขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินเพื่อค้ำประกันเงินกู้ ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยสูง
ปัญหาเรื่องการชำระคืนสั้นเกินไปนอกจากปัญหาด้านสินเชื่อแล้วยังมีปัญหาเรื่องการผลิต นอกจากนี้
พบว่า สภาพการถือครองที่ดิน รายได้หลักของครัวเรือน รายได้นอกรการเกษตร ความเพียงพอของเงิน
ทุนในการประกอบอาชีพนอกรการเกษตร แหล่งเงินทุนที่ให้สินเชื่อ และประเภทอาชีพนอกรการเกษตร
มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพการเกษตร

วสุพลณ์ (2542) ได้ทำการศึกษาความต้องการสินเชื่อของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตรเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในเขต
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้รวมในฟาร์ม รายได้รวมนอกฟาร์ม
สภาพการถือครองที่ดิน หนี้เงินกู้ การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ ประเภทอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องใน
การเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตร